

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petítor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 2 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szög után 1 frttal több.

Diagnózis.

Magyarország népe négy hete hogy egykedvűen nézi az »exlex« állapot vajudásait. Külsőleg legalább így van ez.

Mintha kihalt volna az érzék a megdöbbentő közállapotok iránt, oly apathiával olvassa az ellentétes híreket, melyeket tarka változatokban világgá röpít a sajtó.

Varsó nyugodt!

S épen ez ejti tévedésbe a politikai boszorkányüst körül forgó s rothadt közállapotainkra kuruzsló szereket kotyvasztó eme javasasszonyokat, s azok fő fő boszorkánymesterét Tisza dádét és patikájának provizorát: Bánffy Dezsőt.

Látszólag nyugodtak vagyunk. Mert közéletünk szív működésén lidércnyomás-ként nehezedik a 3 millió összetoborzott többség, a nehézkedés lomha elméletének önsúlyával akadályozva az alkotmányos élet egészséges vérkeringését.

Nemzettestünk ellustult a Tisza-rendszer egyoldalú, észszerűtlen alkotmányosdi táplálkozása következtében és e politikai sarlatán dietetikus rendszerének elkerülhetlen következménye, parlamentarizmusunk kelevénye: az obstrukció és ennek folyamánya alkotmányos életünk krízise.

Mert megdönthetetlen igazság az: hogy

bármely a természet örök és változatlan törvényei ellen elkövetett bűn megtorlatlanul nem marad, és Jehova az apák bűneit hetediziglen bünteti utódaikban. Irva vagyon ugyanis: »ami bűnben fogantaték, az bűnben születik és abban is fog kimulni.«

A gondos orvos, ily körülmények között oda irányozza törekvését, hogy alapos műtéttel kivágva a kelevényt, — a mely pedig sohasem ok, hanem okozat; orvosi műnyelven sohasem kór, hanem tünet; tehát egy régi, bensőleg lappangó elhanyagolt kórnak, leginkább vérbajnak helyi nyilvánulása, — betegének szervezetét okszerű táplálkozás, észszerű életmód által előidézett anyagcsere útján mintegy megújítsa, felfrissítse, szóval életfunkciójának teljesítésére alkalmassá tegye.

A Thun-féle patens ellen katolikus testvéreinek segítségével folytatott küzdelem emlőin felkamaszkodott, Biharország körüldezkázott látókörében államférfiúvá növekedett, és 1875. február 2-ika óta elveinek szegre akasztása segélyével politikai életünk Paprika Jancsi bódéját igazgató eme nagyságunk: Tisza Kálmán szabadelvű rendszere bűnben fogantatván, bűnben született, s természetszerűleg bűnben is fog kimulni.

Kosuthtal konspirált, s 61-ben Teleky halála után átvevén a határozati párvezérlést, annak többségét kisebbséggé taktikázta.

65-ben Deák felirata alapján lépve a küzdőterre, az 1867. évi XII. trv.-cikk miatt tőle elvált csak azért, hogy 8 év múlva az akkor önző céljainak elleplezésére megalkotott »bihari pontokat« szegre akasztva, az »átkos« közösügyes alapra álljon; a melyen aztán hatalma és uralmának fentartása céljából az ezen törvényben elvileg vajmi gyöngén fentartott gazdasági és politikai önállóságunkat is kockára tegye. Amint azt a bukását előidézett hirhedt véderő javaslatával meg is kísérlette.

S midőn az öntudatra ébredt nemzet felindult közérzete őt a hatalom polcáról elsöpörte, mint közlegény benmaradt a pártban, hogy mint annak vérkeringését megfertőző »lues« életszervén tovább rágódjék.

És csakugyan ez sikerült is. Az emésztő kór egyre terjedt. 96-ban eljáratta a szabadelvű-párttal és kormányával a fajtalan választási tobbzódást, belejojtva rendszerének fertőző mérgét, együtt nemzeték a mostani többséget.

S ime ellepték testét az obstrukció kelevényei, kiütött ábrázatján a »Tisza lex« undok ótvára.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A Biska.

Ugy-e furcsa név? Nem hallottatok soha. Én sem. Voltaképen nem is Biskának hívják, hanem becsületes neve Miska, csak hogy ebben a náthás világban nem tudom másképp kimondani.

Aztán mikor először volt szerencsém vele találkozni, úgy mutatták be nekem, hogy: »Ez a bi Biskánk«. Ami egészséges orru emberek nyelvén annyit jelent, hogy ez a mi Miskánk. Éppen ez okból ragaszkodom a náthás nevéhez, mint a hogy először hallottam. Ebből is látszik, hogy igaza volt Empedoclesnek, mikor azt állította, hogy az első benyomás a legtartósabb. (Habár őszintén szólva, vajjon ezt a tételt Empedocles vagy pedig Brichta Derd mondotta-e legelőször, azt hamarjában nem tudnám eldönteni.)

De hogy visszatérjünk a Biskához, kijelentem, hogy ez egy hatalmas testű legény; olyan sas-orral, aminő semmiféle Biskának, vagy Miskának a világon nincsen. Szeme eles, vállalai erőteljesek, egész teste csupa izom; nem szeretnek vele egy pusztá kézzel birokra kelní.

Ugy-e nyájas olvasóm nem találta el, hogy

kicsoda ez a Biska? — Mindjárt tudtam, és a világ végezetéig sem találta el, ha meg nem mondanám, hogy ez egy hatalmas eleven sas, a minőt csak a schönbrunni menaszériában láthatnák.

Most már a legsasorrúbb olvasóm is megengedi, hogy neki *ilyen* sasorra nem lehet. S érthető egyúttal az is, mért neveztem el Biskának, mert erre éppen olyan joggal szolgált reá, mint a Miskáéra, kiviláglik az is, mért nem szeretnék vele pusztá kézzel birokra kelní. De hát mint köröszvény katolikus természetűdös nem akartam becsületes neveket ilyen rabló bestiákra poscsékolni.

Mert bizony rabló, fosztogató vad állat ez, úgy is hozták be Nyitrára, — mint valami cégeres zsványt az ügyészséghez, — egészen megvasalva. De a Biskát nem az ügyészséghez viték, hanem Bende püspök urnak ajándékba. A nyitrai püspökvár ugyis olyan sastanyának néz ki, és ezer esztendő múlva az is lesz, ha addig magva nem szakad a sasok ősnemes családjának.

A püspök ur azután nem tudott örömben mit csinálni a lég hatalmas királyával, odaajándékozta a nyitrai katolikus felsőbb leányiskolának.

A Biskát valahol a radosnai erdőben fogták

még — szopós korában; s a falusi magányban gondos nevelésben részesítettek, úgy hogy már eddig is bizonyos társadalmi rutinra tett szert. De hát manapság a falusi nevelés nem elégséges, kivált az olyan előkelő család sarjadékainak, mint aminőnek a Biska teljes joggal tarthatja magát, tehát azt hitték, hogy jó lesz egy kis városi sliffet is szereznie.

A Biskát egy igazi Miska hozta az iskolába, ez is hatalmas legény volt ugyan, de aligha birkozhatott volna meg vele, ha nem csinált volna nagy változást erkölcsében a radosnai házi jó nevelés. Az iskolában először az óvodába viték. Láttatok volna azt a ribilliót, amit a kis óvodások csináltak, mikor a Biska közöttük megjelent. — Talán megijedtek? — Dehogyan; a legnagyobb gaudiummal fogadták. A Gabriella testvér úgy neveli őket, hogy azok nem igen ijednek meg minden sastól, pedig csak kevesen voltak köztük, kik egy ujjnyival nagyobbak lennének e sasnál.

A Biska különben igen okosan viselte magát. Bemutatta kis kollegáinak, hogy mit tanult Radosnán, és elkezdett sipolni olyan szépen, a minőt csak azon cinsipokon fütyni lehet, melyekben golyócska is forog. Aztán egy ölnyire kiterjesztette hatalmas szárnyait és elkezdte velök legyezni az aranyos kis babákat. Ámbar meg-

Mindezek tünetek, melyekből a szervezetben mélyen lappangó közös állapotra alaposan vonhatni következtetést.

Ezen a bajon egyoldalú orvoslás nem segít. Itt radikális kúra kell. Észszerű anyagcsere, felfrissített, megifjodott vér, ez pedig csak alapos okszerű étrend, teljesen más rendszer, s mindenek felett erős purgativ szerekekkel érhető el.

Más itt nem segít!

Dr. —

A politikai helyzet még egyre válságos; a Bánffy-kormány haldoklik, de kimulása sokaig tart, mint a nagy bűnös, kit lelkiismerete mardosásai nem egy könnyen akarnak elhagyni. Túrje is megaláztatását, mi várhatunk; avagy mi lehet megbélyegzőbb egy kormányelnökre, mint midőn senki sem akar vele szóba állani, csak két tanu jelenléteben. Így tárgyalnak most a nagy bűnös Bánffyval, a kiről immár kisült, hogy miért nem akarta megmondani, hogy miként egyezett meg Ausztriával a kvótára. Hallgatott, szólni nem akart, mert ime most sül ki, hogy egyik sarkalatos törvényét az országnak, hogy 10 évről 10 évre köttessék meg a közös költségekhez a hozzájárulás, földműl ígerte s egyszer s mindenkorra akarta a megegyezést megállapítani. Tehát osztrák érdekek szolgálatába adta magát, ebbe akarta behajtatni pártját, mindent képes volt ígérni az udvarnak, csak hogy a polcon maradjon, ő, akit egy jóvaló község még falusi bírónak se választana meg. És ugy merete magát mutogatni az ország előtt, mint a ki a magyarság és az alkotmány legfőbb oszlopa. Most értjük a mult választásokat, miért kellett oly erőszakkal eljárni és kik támogatták ebben; most értjük, miért nem találhatta a letiport ellenzéki ember igazságot se égen, se földön. Igen, mert ez kellett az osztrák érdekek, hogy egy nagy többséget, ha milliókba kerül is, szerezzon magának. Most kezdjük látni, mily nagy szolgálatot tett az ellenzék az obstrukcióval. — Nagyon, de nagyon sokat tanulhatunk a mostani kormányválságból, de mindenek fölött egyet, hogy a magyarnak nincs barátja sehoh, meg ott se, a hol ezt jogosan megkövetelhetné és hogy az idegen érdek a mai önző, nyomorult korban meg saját fiait is képes megvesztegetni a haza ellen. Szegyelje magát minden kormánypárti ember, ha látja, hogy tulajdonképen milyen szolgálatba hajtotta fejét és ha egy parányi józan érzék van

vallom, hogy ezek némi kis borzongással fogadták az udvarlást.

Aztan nagy okos szemével végig mustrálta a szöszke kis arcokat, s egyet gondolt, hogy milyen jó volna ezekből egyet elvinni. — Nem is egészen rossz guszta! Majd 14 év mulva elviszi valami igazi Miska.

Mig a gyerekek hámulják a csodaszép madarat, belép egy cseléd és kérdi: mi az Isten csudája az. — Sas, mondák neki. — Ah, az nem lehet sas, hiszen annak két feje van. — Van ám, szóla egy másik, de csak Ausztriában.

Hanem a sas uramat vendégül látni, nem egészen olcsó dolog. Ugy megesszik egyszerre egy kiló húst, hogy meg se kottyan. Aztan meg milyen válogatos is hozzá! Minap kínált neki a cseléd egy egeret. Persze döglöttet. Elevenet csak a macska fog; annak meg van annyi esze, hogy maga eszi meg, s nem adja oda a sasnak. — Ra sem hederített. Majd egy elhullott tyúkot dobtak elebe. — Hogy azt egye meg a cigány! Nem a madarak királyának való eledel az.

Saját karmaival és saját vaskos csőrével „személyesen” akar meggyőződni — mint a jó háziasszony a halnál — vajjon eleven-e, amit elebe adnak. S ha nem eleven, akkorákat sikít

benne, el k li fordulnia az ilyen vezetőktől, ilyen rendszertől, mely a mint bűnben fogantatott, úgy csak átkos eredményekkel van mindenre nézve, a mi igazán magyar és becsületes.

A predméri szövetkezetről.

A mai korrumpált politikai erkölcsök sívárságánál, a hol hatalom előtt hajlongó érdekhajlászat és a politikai elvtelenség járják világukat, szükséges volna a nép politikai nevelésére is némi figyelmet fordítani. A liberalizmus helyesnek ismert legújabb találmánya: a szavazairtas sem árt annyira a közjóknak, a köztudatnak, mint a nagy néptömegek politikai éretlenségének a liberális politikusok által saját hasznukra való fordítása. És ha a politikai függetlenségnek itt-ott már valóban csodaszamba menő tüneteit látjuk, azt tényleg csak ott találjuk, a hol némi anyagi függetlenség uralkodik, s azért meggyőződés szerint a nép politikai elvének, a közjogokban való részvételének, s minden polgári jogainak alapját anyagi jólétre kell fektetnünk.

Első helyen áll mindig a kenyérgyűlés, s mondjon bárki bármit, éhes, nyomorgó embernek sohasem beszélhetek eredményrel a politikáról, a polgári jogok gyakorlatáról, ha politikai ellenfelem hátam mögött kenyérral telt kosárral áll, mert minden okoskodásomat, érvelésemet tönkre teszi az a darab kenyér, a melyet ellenfelem az éhezőnek nyújt.

Ezen elvitázhatlan igazság utat tört már magának a nép szükségletei, tényleges helyzete előtt el nem zárkozó némely főpapnál is; innét van, hogy némely püspök — persze 10 évvel később mint kellett volna — egyletek, szövetkezetek alapítását ajánlja lelkészkező papságának. Ez nem csak annyit jelent, hogy szeretlek szegény elhagyott népem, anyagilag segíteni akarok rajtad, hogy éhen ne halj, hanem annyit: felszabadítani akarok az uzsorások, a politikai kufárok befolyása alól, akik szegénységedet a mai politikai rendszer további fentartására fordítva tőkét csinálnak megvásárolhatóságból, saját eleltök biztosítására.

Egyletek, szövetkezetek alapítása tehát nem csak krisztusi tan frangere panem esurientibus, hanem politikai okosság is mindazon tényezők részéről, akik a jelenlegi népképviseleti rendszert a haza és a nép érdekeinek megóvására, biztosítására meg reformálhatóknak tartják. Ebbe a rendszerbe a nép valódi érdekeinek biztosítását bele kell illeszteni, mert a jelenlegi szisztéma csak a

esörgő sipjával, hogy elhallani a harmadik ut cába is. Csak friss bus izlik az inyeneknek.

Hát hiszen egy jóakarónak a gráciájából kibírják ugyan a farsangban, de jön a 40 napi böjt, a kalarábi meg a sárga répa szezonja, ezzel nem lehet megőnni. Hát hiszen, ha nem lehet ezzel, majd megőnni a böjtben mással, a mitől úgy jóllakik, hogy soha többet enni nem kér. Majd megőnni telhetetlen bendőjét kóccal meg vattával, ettől ugyan nem fog egyhamar megéhezeni és elteszik kítőmve a muzeumba. Ott majd a fellegek bátor királyát, mely egykoron vérengző farkasokkal küzdött meg a prédán, utoléri minden halandónak végzete: megesszik a férgek meg a molyok.

X.

Sziporka.

Anyai sziv. Egy anya a leányáról beszélget valakivel s felsóhajt:

— Istenem, ha tudnám, hogy a leányom derek férjét kap: három evet szivesen elengednék az életemből!

Az Isten meghallgatta a jó anya kérését, s a leány kitűnő férjét kapott. Az anya meg is tartotta ígérteit: ettől fogva három évvel mindig fiatalabbnak mondta magát.

nagy emberek kedvére létezik, a kis ember pusztul. Egyletek, szövetkezetek hasznos voltáról egy tanúságot ezen néhány adat.

Predmérien ily egylet alakult 1895-ben 435 részvényessel, részvényenkint minden vasárnap fizetendő 10 krnyi csekély összeggel; az 1898-iki évi zárszámadása szerint, az egyletnek van 9531 frt 42 krnyi vagyona. Négy év alatt tehát közel 10,000 forintot hoztunk össze, s ezen szép összeget egy krnyi adósság sem terheli.

Ily nemű egyletnek á la Predméri az előnye, hogy: 1) az egyleti tagok kapnak 4% kamatnyi kölcsönt; 2) befektetett pénzők után 2% kamatot; 3) a kölcsönök után befolyó 4% kamatot, valamint a mutatkozó tiszta nyereség az egyleti tagok számára marad; 4) a kezelés igénybe veszt körülbelül 2/3 kamatot, s így a maradó 1 1/3% kamatot megint csak tiszta nyereség címén visszazsall az egyleti tagokra. Ily módon a mit az egyleti tagok összehoznak, kizárólag övék marad a nélkül, hogy idegenek csak egy fillért is nyerjenek az egylettől.

Igy összekombinálva, az egylet hoz a tagoknak körülbelül 7% kamatot.

Ha meggondoljuk, hogy szegény embernél néha nem 60—100, hanem már 10—20 forint is nagy pénzzámba megy, és hogy azt minden további kötelezettség nélkül saját egyletében kaphatja, hogy az adósságot részletekben törlesztheti és abból a 4% kamatból, a melyet felvett kölcsön után fizet, saját befektetett pénze után még 2% kamatot huz: akkor belátjuk, hogy ily szövetkezet valódi áldás a szegény népre nézve.

Mit nyerünk ilyen egylettel?

Szoktatjuk a népet tisztességes takarékoskodáshoz, felköltjük benne az önségely, önbizalom érzetét, megmentjük a csüggetésgégtől és beleöntünk a munka és gazdálkodási kedvet; megmutatjuk neki a keresztény szeretet találékonyágának a megnyilvánulását, az önzetlenséget, a mely nem a saját, hanem embertársának a javát keresi; neveljük a népet praktikus keresztény szeretetre, a mely leleményessége szerint talán ujjalag más alakban tör magának utat. Neveljük a népet némi politikai függetlenségre, mert kiragadjuk azok kezéből, akik szegénységét anyagi szorult helyzetét, annak teljes politikai megmontására, megvásárolására felhasználják.

Nem tapasztaljuk-e általában, hogy az uralkodó rendszer hívei a falusi zsidókat, kocsmárosokat, mint rendszerük oszlopait, minden érdeklükben, hasznukban a közjó, a nép rovására támogatják, hogy azután a választások alkalmával ezen bérenceikkel a szegény népet megvásároltassák, terrorizáltassák?

Ha a nép minden szükségben, különösen pedig pénzhányban nem lesz kénytelen az illető szellemi hohérok támogatását igénybe venni: akkor a választásoknál, vagy általában a politikai jogok gyakorlatában, a nép is meggyőződése szerint járhat el.

A predméri egylet üdvös voltát saját tapasztalatomból ismerve, kérve kérem kedves olártestvéreimet, hogy ezen egyletet plebániájukba létesítsék. A népben elerendő üdvös hatás, az egylet által segélyezettek hálája és azon tudat, hogy jól cselekedtem szegény magára hagyott népemmel, bő jutalom a fáradozásért, mert fáradni, dolgozni kell és pedig — ingyen

Szteszkál József.

A predméri gazda és iparossegely egylet cégjegyzett szövetkezetnek mérlege az 1898. üzleti évről:

Vagyon.	frt kr.
1) Az 1898-iki december hó 31-én pénztári készlet	218 76
2) Az 1898-iki január hó 1-től ugyanazon évi december hó 31-ig a szövetkezeti tagoknak 4% kamát mellett kölcsön adott pénz váltókban	9077 —
3) Iroda felszerelésben van	235 66
összesen	9531 42

Teher.	frt	kr.
1) Az 1895., 96., 97. és 98-ki üzleti évben minden vasárnap 435 részletes részvény után 10 kr-ként befizetett	90	8 —
2) Az 1895-ki üzleti évben kimaradt szövetkezeti tagok által befizetett és a szövetkezeti pénztárban maradt	19	80
3) Az 1896., 97., és 98-ki üzleti évben 435 részletes részvényként fizetendő 2% kamatok (részvényenként 10 kr)	130	50
4) Az 1898-ki évi tiszta nyereség mint tartalékalap	55	83
5) Különleges tartalékalap	277	29
összesen	9531	42

Nyereség-elszámolás. frt kr.
Az 1898-ki január hó 1-től ugyanazon évi december hó 31-ig a szövetkezeti tagoknak 4% kamatra kölcsön adott pénz után befolyt 333 98

Ebből fedeztetett:

a) Az 1896., 97., és 98-ik évi részletes részvény után a tagoknak fizetendő kamatok	130	50
b) Irodaköltség és porto	1	30
c) 40 drb váltóúrlap visszaváltására előlegezett	2	—
d) A pénztárnok tiszteletdíja	30	—
e) A közgyűlés hirdetési díja	2	35
f) Vasszekrény beszerzése	112	—
g) Tiszta nyereség mint tartalékalap	55	84
összesen	333	98

Az 1898-ki évi forgalom kimutatása.
Az 1898-ki évi január hó 1-től ugyanazon évi december hó 31-ig a pénztári napló szerint a visszafizetett tőkékkel együtt befolyt 17243 91
Az 1898-ik évi január hó 1-től ugyanazon évi december hó 31-ig a pénztári napló szerint kiadott 17025 15
pénztári készlet 218 76
Kelt Predméről 1898-ik dec. hó 31-én.

Szteszkál József, igazgatósági elnök, Bacsik Bacsi-kovszki József, igazg. helyet. elnök és igazg. tag, Bajza István, Malgot János, Szlancsika József, igazg. tagok.

Ezen mérleget az 1875. évi XXXVI. t.-e. 195. §-a értelmében látta, megvizsgálta és helyesnek találta.
Predméről, 1898. évi dec. hó 31-én.

Zentai Gyula, fel. biz. elnök, Turcsányi János, Bucso István, Gajdosik Mihály, Kovacsin János, Kvszan István, Kadácsék József, Lovisek János, Dubravka József, fel. biz. tagok.

Levelezés.

Nyitra-Novák, 1899. január 24.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A nyitra-nováki plebánia végleges betöltésének ügye e hó 23-án nyert elintéztést Hayek Vince ér. esperes és volt nyitra-zerdahelyi plebánosnak ünnepélyes beiktatása által, a mely aktust a veszténeci kerületnek alesperese Kuniczky József ur azzal kezdte meg, hogy egy jól átgon-dolt beszédben átnyújtotta az új lelkipásztornak hivatalának jelvényeit. Ünnepi mély csend terült el a zsufolásig megtelt tágas és szép nováki templomban, midőn az új lelkipásztor az oltár elé lépve az előírt esküt letette, majd pedig a szó-székre lépve röviden ugyan, de magvasan fejte-gette a szeretet viszonyát, a melyben a lelki-pásztor az ő hiveihez áll.

A sz. beszédet ünnepies sz. mise követte. Itt az a meglepetés érte a beiktatottat, hogy a távol fekvő radosnai (esztergomi egyházmegye) esperesi kerület megjelent esperese és kerületi jegyzője a helybeli káplánnal neki asszisztáltak. A messziről megjött két kartárs e szeretetének ily módon való nyilvánulása látható módon hatotta

meg a celebránst. A Te Deum elhangzása után az egybesereglett vendégek a plebánián gyűltek egybe, hogy részt vegyenek az installációk alkal-mával tartatni szokott hagyományos lakomán, a mely alatt elsőknek a beiktatást végző esperes emelkedett föl szólásra, s remek latin felköszön-tőben üritette poharát az ünnepeltre, a ki vála-szában kerületbeli új testvérei szeretetébe ajánl-ván magát, ünnepélyesen megfogadta, hogy teljes erejéből rajta lesz, hogy barátság és szeretet, a mely mindennek az alapja, köztük soha meg ne bontassék.

Köszönetet mondott felköszöntőjében főpász-torának és a kegyuraknak, Majthenyi Rezső és Tarnóczy Kázmér es. és kir. kamarásnak, a kik ugy az isteni tiszteleten, miként e barátságos lakomán is részt vettek. Szólt azután még Majthé-nyi Rezső ur a kegyurak nevében s a kegyurak változatlan jóakarataról biztosította az új plebá-nost. Hallottuk még Filberger járási főszolgabi-rónak, a beiktatott egykori tanítványának a fel-köszöntőjét, a melyben ő, célozva a valószínűleg még most is főnálló politikai érdekellentétekre, mint a járásnak feje, a békülékenységben látja a haza fölvirágzásának biztos jövőjét, s ugyancsak a beke szeretetében mindenkinek a hazafiságát. Azért is a házi urat, biztosítva őt szeretetéről és barátságáról, s mint egykori tanítványa köte-les tiszteletéről. benne a jó hazafit élteti.

Dicsérettel kell kiemelniünk a nováki kántor és tanító buzgalmit, a ki áhitatra gerjesztő szép dalokra tanította a serdülő ifjúságot, a mely kor-rekt énekével emelte az isteni tisztelet fényét; valamint azon körülményt is, hogy a tanuló ifju-ságot nemzeti színű zászló alatt, a melyen e lel-kesítő devise diszelgett „Isten, Király, Haza“ a plebánia udvarára sorakoztatta, hol is egy esőpp kis leány, virágcsokrot nyujtva át az új plebá-nosnak, a ki ezuttal nevenapját is ünnepelte, ki-fogástalan magyaros kiejtéssel tolmácsolta a tanuló sereg érzelmeit. Megzendült ezután az egy-szerű nováki földmivesek rezhangszerein a nem-zeti ima, a Szózat. S itt az udvarra sereglett vendégeknek, a kik a dalt kalaplevéve hallgatták meg — könnyű szökött szeméből, mert a szabato-san előadott zenétől eltekintve látták, hogy itt a tanítás ügye oly kezekre van bízva, a melyeknek működésében megnyugodhatik minden honját őszin-tén szerető magyar. Egy jelen volt.

Ocsadnica, 1899. jan. 26.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A Kiszuca völgye az utóbbi időkben min-denütt feltűnt: ez volt az a vidék, mely tán a legelszántabban vitta a liberalis.nus elleni harcot, s mely legjobban megalázva bár, mégis hősiesen kitartott mindvégig. Azóta esendes minden: de annál kitartóbban dolgoznak azok, kiknek hivata-suk emelni népünk anyagi és szellemi jóletét. Községünk szintén részt vett e harcban; annál nagyobb elszántsággal, mert sok választója volt. Több mint kétszáz. Csodálkozik az ember hol vette magát e sok választó, ha tekintetbe veszi azt, hogy ez emberek mind egy keskeny, Krasznótól észak-keletre a vasúti kupéból is látható völgy-ben laknak. Azóta nagyon is megritkult a szá-muk; mindössze hatvanan vannak.

Ez különben mitsem tesz: nem a választók száma dönt a nép jólete fölött, hanem annak szorgalma, józansága, nemes lelkülete és keresz-tény hitelete, mely mindenütt hőmérője az igazi meglegedesnek. Es e tekintetben népünk igazán a kiszucái nép között a legelső. Oly jóra való, szor-galmas, áldozatkész, jámbor, kitartó és megle-gedett népet nem láttam még soha. Nap-nap után fuvarral keresi kenyerét, számtalanok kimennek a szomszéd Morva- és Lengyelországba, mások Amerikába, s onnét gondoskodnak itthon maradt családjukról, melynek buzgón küldözgetik megta-karított filléreiket.

Valamikor a szorgalmasan, arcának verej-tékével megszerzett pénz legnagyobb része a keres-márosok kezébe került; ezek arany napokat és éveket éltek a községben. A négyezer lakosból álló község rendkívül eladósodott; sokan a pá-linka élvezetnek annyira rabjaivá lettek, hogy egész vagyonukat a zsidónál hagyták. Most meg-

fordult a kocka. A lelkipásztorok együttes buz-golkodása folytán, két jámborsági egylet alakult meg és pedig: az élő rózsafüzér és Jézus legszen-tebb szívének társulata összekötve a mértékletességi egylettel. Hatásuk mindenütt érezhető, ezernél több ember szentül megfogadta eddigéig, hogy lemond mindenkorra a pálinka ivásról. Számuk folyton növekszik. Nem egyszer némelyik első vasárnapon délután a Jézus sz. szíve társulata ajtatóssága-nak végeztével egyszerre 60—70-en jönnek be-iratkozni ebbe a társulatba. Oly őszinte meggyő-ződésből teszik ezt, hogy az ember szíve igazán repes az örömtől, mikor ezt látja.

Az élő rózsafüzér tagjainak száma megha-ladja a 900-at. Mind buzgó lelkek, kik a hold. Szűz iránti tiszteletet úgy szóval, mint tettel gyakorolják. Néha egész vasárnapon át ajtatos-kodnak a templomban. Ilyet még nem láttam sehol; tizkor jönnek a templomba és távoznak nem egyszer háromkor négykor délután. Nyáron kint a szabadban, rendesen minden vasárnap dél-után egy előimádkozó mellett, valamelyik ke-resztnél végzik ajtatósságukat. Az ember épül rajtuk, ha arra megy, s arra a gondolatra jön, mily csekély az én buzgóságom, ezen nép buzgó-ságához képest.

Most legujabban közös erővel dolgozunk a templom restaurálásán; igaz még nem fogtunk a munkába, de már meglehetősen összeget gyűjtöt-tünk. Háromszáz forintnál több gyűlt össze; az Amerikában lévő 100 frt-ot küldötték, s most még ott is gyűjtönek. Örömmel vesszük, ha e lap buzgó olvasói szintén némi adománynyal meg-segitenek ily áldozatkész és nemes törekvéseket!

Mint hogy a nép szegénysége folytán nem egyszer kegyetlen ellenségéhez fordulni, ki ren-desen kiszípolýázza, nagy szükség van gazda-sági szövetkezetre. Lassan megy ugyan ennek megtestesülése, de reméljük, hogy rövid idő mul-va meglesz. Addig is biztos jótállás mellett, olyan bankoknál kölcsönözzük a haza, a jóra való, hol nem zsarolják meg s akármikor biztosan és öröm-mel aduak.

Ha életbe lép a gazdasági szövetkezet, ismét egy móddal több lesz, mely által felemeljük a népet s ügyét kötelességükön előmozdítjuk; méltó erre, s megérdemli, hogy ne hagyjuk magára. Mert csak úgy virágozik fel a haza, a jóra való, független, józan és áldozatkész polgárai lesznek. Zsolnai János.

Ujdonságok.

Egyházmegyei hir. Püspök ur ő méltósága kinevezte Kondor István szent-széki jegyzőt püspöki titkárrá és egyházmegyei levél-tárossá; dr. Batthyány Vilmos gróf püspöki szer-tartót, ezen állásának megtartása mellett, szemé-lye körüli titkárává; dr. Puchovszky Balint egy-házmegyei iktatót pedig, ezen hivatala mellett egyszersmind szentszéki jegyzővé. — A jeles kép-zettségn és tevékeny barátainkat ezen, egyház-megyenkre is hiható fontosságú, kineveztetésök alkalmából melegen üdvözljük.

Uj dandár-parancsnok. A honvédség legujabbi rendeleti közlönye szerint a szabadsá-gon levő eddigi nyitrai dandár-parancsnok, Páva Emil tábornok, altábornagyi címmel nyugdíj-álló-mányba lett áthelyezve. Helyébe nemes Mayer Rudolf ezredes lett a nyitrai 74-ik honvéd-dan-dár parancsnokává kinevezve, ki új állomását a jövő hó elején elfoglalja.

Személyi hírek. Dr. Fülöpp Ignác a nagytapolcsányi köz-kórházi orvosai állásra helyettesítettet. — Skarnitzel Ambrus V. alszám-vevő lemondása folytán megüresedett állásra Nikl Ferenc VI. alszámvevő, és az ekként megürese-dett VI. alszámvevői állásra pedig Kenézy Andor tb. alszámvevő lett kinevezve. — Cservenyánszky Vidor vármegyei számvevői gyakornoknak nevez-tett ki.

Gyertyaszentelő Boldogasszony napján, február 2-án, esütörtökön a vári székes-egyházban fel 9 órakor a püspök ur ő méltósága fogja végezni az egyházi szertartást.

Nyitramegye közizgatási bi-zottsága f. évi február hó 14-én d. e. 10 óra-kor a vármegyei székház nagytermében ülést tart.

A színházi bérlők sziveskedjenek he-lyeik iránt a gazdatáncestély napján, szerdán tartandó előadásra, hétfőn deli 12 óráig jelentkezni.

Esküvő. Duboviczky Imre nyitrai polgár tegnap délután a testvérek templomában oltárhoz vezette Ott Irma kisasszonyt. — Dr. Munels Lajos közegészségügyi tanácsos, nyitravárosi főorvos nagyműveltségű leánya Jolán február hó 2-án örök hűséget esküszik Nyitrán dr. Glaser Károly pozsonyi orvosnak.

A katolikus kör ugy látszik állandóan napirenden tartja a jövedvet az idej farsangon. Az első sikerült összejövetelt követte január 21-én a második — még jobban sikerült — közvacsora. 8 óra tájban már együtt volt a mindvégig kedélyes társaság az olvasó és zenetermekben, várva az „ülés” meggyújtását. Az étlap összeállítását becsülettel vallottak, de bármilyen sikerült gastronomiai produkciók kerültek is a fehér asztalra, a társaság tulnyomó részének talpa alatt égett a padló s a tüzet csak élesztette a Marci hadserege nótáival. Hiába való volt a háznagy hamiskás kijelentése és rozsul palástolt okvetetlenkedése, hogy a tánc nem volt szokásos módon a napirendre tűzve, egyhangulag leszavazták s nagy lelkesedéssel elfogadták egy kis hamisnak javaslatát, hogy az asztalok azonnal kitakarításának s a végrehajtással a szakértők megbízásának. Öt perc alatt megváltozott a föld színe s atvette birodalmát Carneval herceg! — Kora hajnalig fesztelen jövedvetel áldoztak azután Terpsichorének. F. hó 30-án — mint értesülünk — társas vacsora lesz ismét, egy halálra ítélt sertés adja meg az arát. Ezuttal csak férfiak vesznek részt. Február 13-án az egyházi zeneegylet rendez a kör helyiségeiben társas vacsorát, melyet trefás házi hangverseny előz meg. Ezen hölgyek is részt vesznek. Erről különben legközelebb szólnak.

A nyitrai kath. legényegylet ma, vasárnap, saját helyiségében táncmulatsággal egybekötött jövedvetelű színelőadást rendez. Kezdeté este fél 8 órakor. Belépő-díj személyenként 1 korona. Színe kerül: „Egy szerencsétlen flótás” két felvonásos vigjáték és a „Handwerksbursch” vigjáték 1 felv. Joachim Ágostontól.

Örülési roham a színházban. A múlt keddi előadás alatt az erkély első sorában bizonyos Sztár Czezil nevű nő foglalt helyet, a nélkül, hogy az előadásra jegyet váltott volna. A szomszédságának már feltűnt az, hogy a nő az első felvonás alatt nyugtalanul viselkedett. Kezeivel úgy tett, mintha az előtámlán zongorázott volna, lábaival pedig taktust adott. A második felvonás alatt pedig egyszerre hangosan enekelni kezdett. A színházban jelen volt Rédeky Géza rendőrkapitány rögtön ott termett és a furesán viselkedő nő eltávolítása iránt intézkedett.

A nyitrai izr. nőegylet február hó 6-án Nyitrán a „Szarvas-szálló” disztermében hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. A hangverseny kezdete este fél 9 órakor. Belépti díj: személyjegy 2 frt., családjegy 5 frt. Műsor: I. Vorósmarty Mihály, Szép Ilonka, melodráma. Előadja Zelenka Irma, zongorán kíséri Richter Sándor. II. Gounod, Cavatina „Faust” operából; Planquette: Valse rondo. Előadja Csörgh Jenő. III. Chopin: Ballada; Valse; Verdi-Liszt: Rigoletto phantasia. Előadja Pallós L. Pál zeneakadémiai tanár. IV. Taubert: Madárdal; Bohm: Ueber's Jahr. Előadja Honthy Elma. V. Wieniavszky: Legenda; Sarasate: Zigeinerweisen. Előadja Lord Emil. VI. Sveugali és társa, paródia dalokkal, Beer B.-től. Előadják Honthy Elma, Décsy Lajos és Richter Sándor.

Megvadult lovak. Pénteken délelőtt Nyitrán 9 óra tájban Vondra Gáspár püspöki erdész kocsiával Szabó és Belák üzlete előtt megállván, a szerszám istrángjának szabályszerűen leoldása után betért az üzletbe. Egyszerre a lovak valamitől megijedtek és vágatva a piac felé rohantak, és a Telegdy-utcában az Engel-udvar előtt egy szemközt jövő paraszt szekérral összeütköztek, mire a lovak megálltak. Dacára annak, hogy hetivásár volt és sok ember lepte el mind a két teret, baleset nem történt.

Tizezer forint a F. M. K. E.-nek. Nagy alapítványt kapott újabbán ismét a „felvidéki magyar közművelődési egyesület.” Ugyanis

Perczel Dezső belügyminiszter, gróf Karácsonyi Jenővel egyetértőleg tizezer forint alapítványt tett az egyesületnek annak a „Rezső trónörökös-alapítvány”-nak a kamataiból, melyet a boldogult gróf Karácsonyi Guido tett, még a tragikus véget ért felejtetetlen Rudolf királyi születése alkalmával. Ennek az alapítványi tőkének a kamataiból utalványozott most a F. M. K. E. részére a belügyminiszter tizezer forintot s leiratában meghatározta, hogy ez a tizezer forint mint a „gróf Karácsonyi-család” alapítványa kezeltesse s jövedelmének felhasználásánál a grófi család fejének — ez idő szerint gróf Karácsonyi Jenőnek — helybenhagyása kikértesse.

Tolvajlás. Szécsi Ferenc ügyvéd szakácsnéja csütörtökön délután a kamrába lépve, nem csekély meglepetésére egy parasztasszonyt talált ott, ki éppen azzal foglalatoskodott, hogy mindenféle holmit, a mi keze-ügyébe akadt, egy nagy durva lepedőbe rakott. A nőt Burgundia Jánosnének hívják és Tormosra való. Átadatott a rendőrségnek.

A gazdasági előadások és a németajku gazdák. A nyitramegyei gazdasági egyesület kérelmére elhatározták a magyar-óvári gazdasági akadémia tanárai, hogy magyar nyelven tartott előadásait német nyelven is megismétlik, ha ezt a jelenlévők kívánják.

Hangverseny. Az itteni zenekedvelők egylete elhatározta, hogy a farsang utolsó napjainak egyikén, a „Szarvas” disztermében egy klasszikus hangversenyt rendez terített asztalok mellett, s közreműködésre műkedvelő hölgyek és urak kérétek fel. A hangverseny után természetesen tánc lesz. A vigalmi bizottság elnöke Ocskay László ur.

Színházi műsor. Január hó 31-én kedden, a helybeli összes tanítványok ifjúsága részére bérletszünetben félhelyárakkal: Mátyás diák és a cinkotai nagy ite. Enekes történelmi népszínmű. Február hó 1-én szerdán bérletszünetben rendes helyárakkal: A kis molnárné, operett. Kezdeté a gazdatáncestélyre való tekintettel 7 órakor. Február 2-án csütörtökön bérletfolyamban. Mozgó fényképek, bohózat. Február hó 3-án pénteken bérletszünetben, félhelyárakkal: A hálókocsik ellenőre, bohózat. Itt másodsor. Február hó 4-én szombaton bérletfolyamban. Üdvöske, operett. Február hó 5-én vasárnap bérletfolyamban. Holtomiglan, fővárosi enekes életkép. A t. bérlők sziveskedjenek helyeik iránt, a jövő bérletszünetes előadásokra, mindig az előadást megelőző este 6 óráig intézkedni, mert jegyeik azontul eladatnak.

Dézmálás. A farkasdi zöltséget hozó gazdák rendszeren a hetivásár előestéjén érkeznek városunkba, és a szekerek alatt éjjeleznek. Mult csütörtökön este fagyos idő lévén; egy koresmába mentek éjjeli szállásra. Valaki ezt a jó alkalmat arra használta, hogy a piacon lévő zöltséges szekereket megdézsmálta. Ez Nyitrán történhetik a városház előtt, olyan helyen, ahol a rendőrlaktanya ablakai alig 25 lépésre vannak a tett színhelyeről.

Gondnokság. A megyei gyámhatóság a döblingi tebodya igazgatóságának átirata következtében, Boronkay István vajki földbirtokost gondnokság alá helyezte, és ideiglenes gondnokul dr. Klobusiczky Géza árvaszéki alelnök előadására Pongrácz Kálmán kir. közjegyzőt nevezte ki. Nezetünk szerint a gondnoki állás a kir. közjegyzői állással össze nem férhető, habár ideiglenesen is. Hiszen ott van a szerencsétlen férfiú édes atyja, Boronkay László.

Az „érsekújvári kath. jótékony nőegylet” tegnap 28-án az „Arany oroszán” vendéglő termében saját pénztára javára, táncsal egybekötött tea estélyt rendezett.

Merész lólopás. Hétfőn éjjel 1 órakor Szentpéteren (galgócí járás) Bobák Mihály legény, ki az istállóban hált, valami zajra fölébredt és nagy rémületére vette észre, hogy a lovak nincsenek az istállóban. Felverte apját és keresősökre indultak. A nyomok a szántóföldeken vezettek az országútra. A tolvajok örült lovaglást vihettek véghez, mert fél 3-kor éjjel már Nyitrán a rendőrfőnök a kórház-uton két lovast pillantott meg. Miután a rendőrség feltűnt, hogy a lovak nem úgy néznek ki, mintha a rajtuk ülő cigányoké volnának, megakarták állítani, de a cigányok gyorsan elváltak a város felé, a hol a

káptalan utcában egy másik rendőrfőnök elé kerültek. Baranyai Elek lovasrendőr, ki ezuttal gyalog végezte a szolgálatot, a kantárszárnál megállította a lovakat, a lovak a rajtuk ülők botúteitől megvadulva, el akartak iramodni, de Baranyai vasmarokkal tartotta a kötőféken és inkább engedte magát az utcán a sárban meghurcoltatni. A cigányok, kiknek arca be volt kormozva, villámsebességgel leugrottak a lovakról, és a hid-utca felé szaladtak, a hol is a vámnál a várost elhagyták. A lovak további intézkedésig a „Szarvas”-szálló istállójában elhelyeztettek. — Szerdán reggel a kárvallott Bobák jelentkezett a kapitányságnál, a hol igazolás után lovait visszakapta. — Ez alkalmából tesszük azt a megjegyzést, hogy jó volna a vámházakat a telefon-hálózatba belevonni; mert ha a hidutcai vámház telefonnal van összekötve, úgy a két jómádár el nem menekülhetett volna.

A szertartásos könyv revíziója. A hgprimás rendeletéből az esztergomi egyháztartomány ritualeját revidálni fogják. E célból felszólította a primás a tartományához tartozó püspököket, hogy az Esztergomban Rajner Lajos kanonok elnöke alatt tartandó konferenciára megbízottjaikat küldjék ki. A nyitrai egyházmegyét dr. Bobok József apát-kanonok fogja képviselni.

A vágsellyei önk. tűzoltó-egylet február hó 5-én a vendéglő nagytermében saját pénztára javára zártkörű táncmulatságot rendez.

Vigyázni kell a gyermekekre. Nagy-Dovoránban e hó 21-én szülők gondatlan-sága következtében sajnálatos eset adta magát elő. Ribánszky János és neje hazulról eltávozván, 2 éves gyermekükre zárták az ajtót. A gyermek unalmában rámászott a tűzhelyre, melyen egy fazékban buborékolyva forrott a víz. Melyen tudni hogyan, a gyermek ráesett a fazékra, mely teste sulya alatt összetört, s a víz leforrázta. Mint a 24-én dr. Fridrich Alajos és dr. Fülöpp Ignác nagytapolcsányi orvosok által végrehajtott boncolás tanúsítja, a gyermek még a forrázás után is sokáig a tűzhely forró vas lapján feküdt, — erről teste nagy égési sebei tanuskodnak. Tíz óra mulva borzasztó fájdalmak következtében beállott a gyermek halála.

A mezőgazdasági szeszfőzők mozgalma máris sikerre vezetett, mert sokan kaptak újból pótkontingenst, kik azt eddig hiába kérelmezték, s kilátásba helyeztetett további pótkontingens adományozása.

Színészet Érsekújvárott. Érsekújvár város tanácsa január hó 24-én tartott ülésében elhatározta, hogy a városban 1899. évben színi előadások tarthatását Mezei Béla nyitrai színgazgatónak engedélyezi. — E társulat a nyári időnyben Pöstyénben fog játszani.

A galgócí hölgyek február hó 4-én Galgócon az „Arany szarvas”-szálló disztermében zártkörű álarcos jelmez-estélyt rendeznek. Kezdeté este 8 órakor. A jelmez nem kötelező. Belépti-díj: Személyjegy 1 frt 50 kr., családjegy 3 frt. A fennmaradó tiszta jövedelem jótékony célra fordítatik.

Egy templom és patrónusa. A németprónai 1896. okt. 7-én hatóságilag elzárt, megrepedt és a „Szemlé”-ben is említett templom ügye sok vajadás után valahára dülő utra jutott. A r. k. hitközség ugyanis két tervet csináltatott Sztehló Ottó budapesti műépítészszel, ezek közül a második, nagyobb tervet fogadta el az építésre, illetőleg átalakításra. Ezen terv szerint az építés 49,800 frtra rug. Sztehló ur — a hitközség szerény anyagi viszonyainak tekintetbe vételével — e tervében kitűnően oldotta meg feladatát és a három részből összetételelt idomtalan megrepedt templom helyébe, a régi torony és a torony mellett lévő szt. Mihály-kápolna meghagyásával és a templomi fal egy részének felhasználásával egészen célszerű, a hívek számának teljesen megfelelő templomi tervet készített el. A hitközség képviselője e hó 22-én tartott ülésén elhatározta, hogy e terveket lemásoltatja és e másolatokat gróf Pálffy János patrónusnak is elküldi azon ké-

relemmel, hogy a szükséges építési anyagot kiszolgáltatni kegyeskednek. Mivel ezen anyagoknak kiszolgáltatása, a patrónus ur eddigi magartatása után itélve, nem egészen biztos, elhatározottat, hogy minden körülmények között és a legnagyobb anyagi áldozatok árán is, a szükséges előmunkálatok befejezése után, minden esetre jövő évben kora tavasszal megkezdik az építést. A patrónus ur csak a mostani templom kijavitása mellett van, mivel pedig a hívek ilyen kárba vesztett költséget nem vehettek magukra, dr. Czobor Béla egyetemi tanár ur és más szakértők személyesen itt jártak és véleményadásuk után a hitközség főpástora utján a templom lebontásához az engedélyt a vallásügyi miniszterumtól 1898. febr. 2-án kelt leirata alapján már megkapta: most még csak az építési költséghez hiányzó összeg: 18 ezer frt előteremtése van hátra. Ezen hiányzó összeg majdnem felére apadna, ha a patrónus az építéshez szükséges anyagot engedélyezné. Cz.

Az osztozkodó atyafiak. Nagy-Tapolcsány regale bérlői szövetséget bontanak január hó 1-től. Addig Haberfeld Fülöp és Löwbeer familia birta békességgel bérben a fent említett bérletet. A bérlőtársaságból Haberfeldék kiléptek s így Löwbeerék magukra maradtak. Ez még nem lett volna baj, de az ezzel járó közös vagyon osztozkodás kisebb-nagyobb incidens nélkül már mégsem lehetett meg. E hó 3-án pl. beállított Löwbeer Zsiga Haberfeld udvarára, s ráteszi kezét egy ústre, s mondja a mellette termő Haberfeldnek, ki hasonló kézműdolgot tett: — Ezen üst az enyém! — Haberfeld nagy flegmával ugyanezt mondotta Löwbeernek, mire Löwbeer megújratá előbbi mondatát, s hogy nyomósabb legyen argumentuma gyors egymásutánban kétszer ráütött botjával Haberfeld üstön nyugvó kezére. A bántalmazott a nála már előbb tapasztalt flegmával csak ezt mondotta: — Zsiga, te megütöttél. — Sarkon fordult, s az üstnél hagyta Zsigát. Útja irodájába vezette, hová Zsiga nyomban követte. Itt fejlődött ki a dráma. Zsiga felkapott egy, a pulton nyugvó üveget, s ezzel támadta Haberfeldet, ki ismét csak flegmaticus irodája egyik sarkából parirozott támadójának. Négy gyűrűs fekete kis jószág a flegmaticus Haberfeld kezében jó szolgálatot tett: Zsiga ábrázatán már az első útre megjelent a piros vér. Löwbeerék Nestora, Jakab megszimatozta a történetet s ott termett az irodában. Láttá, hogy Zsiga fia megsebesült; envére segítségére sietett. Nos, ekkor már a párbaj megszűnt párbaj lenni: egy ellen ketten mentek. De a boxer fölényben tudott maradni. Majd Löwbeer Jakabné s utána az egész Löwbeer familia vonult be s valamennyi Haberfeld Fülöp polgártárs ellen fordította ököre szorított kezét. Kívül ezalatt egész sereg ember csoportosult, kíváncsian várták a kis sensatiót. Haberfeld csak nehezen tudta a túlerőt visszaverni s ezzel a „sok lúd disznót győz“ közmondást megcáfolni. Segítségére volt ebben Matuljak, városi rendőr-hadnagy, ki Pecho rendőrrel pártját fogta s a boxer utéktól vízre vert arcukat között kivette az irodából a szomszédba, s onnan később lakására. —la.

Felhívás Nyitramegye Gazdaközöntségéhez. A magyar-óvári gazdasági akadémia tudós tanárai, vagyis az ország leghíresebb szakemberei, előadásokat tartanak Nyitrán a város háza nagytermében, február hó 1, 2 és 3 án. Az előadások d. e. 9—12 és d. u. 2—4 tartatnak. Előadásokat tartanak, Gerháty Sándor a cukorrépa termeléséről, a burgonya termeléséről és a magtenyésztéséről. Heusch Árpád a trágyázási rendszerekről. Ujhelyi Imre a szarvasmarha gümőkorról és az ellene való védekezésről, Cselkó István a szarvasmarha és juh hizlalásáról, dr. Kosutány Tamás a burgonya-szeszgyártásról és a gyümölcs más szeszek főzéséről. Az előadások hallgatása díjmentes. Nyitramegye gazdaközönségét ez uton hívjuk meg a tanulságos és hasznos előadásokhoz. A tudós tanár urak német nyelven is adnak felvilágosítást a hozzájuk intézett kérdésekre. Január hó 30-án este a Korona-szálló éttermében gyűlnek össze a gazdák ismerkedési estélyre, szerdán délelőtt ugyanott lesz társas-étkezés. Szerdán este 7 órakor a vendégek tiszteletére diszeloadás lesz a színházban. Előadás után gazdatanácstély a Szarvas-szálló dísztermében. Február hó 2-án csütörtökön délelőtt társas-étkezés a Szarvas-szálló dísztermében, este előadás a színházban, utána társas-étkezés a Szarvas-szálló

lóban, február hó 3-án pénteken délelőtt búcsu-ebéd a Szarvas-szállóban. Delután elutaznak a vendégek. Nyitramegye gazdaközönsege bizonyos méltó lesz régi jó hírnevéhez, és a tudós szakférfiak előadásaira tömegesen fog megjelenni. Emödy József e. elnök, Meskó Pál e. titkár.

Kubinyi György trencsén-illavai képviselő pénteken nagy mérgesen azt mondta a képviselőház folyosóján: Szivesebben látom az ország kormányán akár Lobkovits herceget is, mint Apponyit. — Politikusnak ugyan nem született Kubinyi, ezt mint lutheránus mondta s ennél többet nem is tud. Azért meg lehet neki bocsátani.

Kovács Tivadar balletmester, kit városunk közönsege még a múlt évi sikeres működéséről ismer, ismét városunkba érkezett és így hat hétre terjedő tanfolyamot nyit, melyen a legújabb francia és angol táncok oktatását tűzte ki céljául. Az újabb divó táncok közül felemlítendő: a Grazianna, Pas de Quatre, Boston Pas de Partineur, Sanciers, Trotzköpfchen stb. Beiratkozásokat elfogad lakásán (Kalmár-utca 11.)

Gabona árak a nyitrai piacon: Buza 9.20—9.60. Rozs 7.30—7.50. Árpa 6.70—7.10. Zab 5.80—6.00. Kukorica 4.60—4.80. frt mm.-kint. Liszt ára: (Szurmay József lisztkereskedésében.) Nulla 20 kr. — 1. sz. 18 kr. — 2. sz. 16 kr. — 3. sz. 15 kr. — 4. sz. 14 kr. — 5. sz. 13 kr. — 6. sz. 12 kr. — 7. sz. 10 kr. kilónként. — Korpa 4.60 mm.-kint.

Színház.

Szombaton a „Gésák“, vasárnap pedig a „Gyimesi vadvirág“ került e szezonban másodszor színre. A „Gésák“-ban Honthy E. (Mimóza) sokkal kecsesebb és jobb volt, mint az első alkalommal.

A „Gyimesi vadvirág“-nak érdekességet kölcsönzött, hogy a színiakadémia egy végzett és rokonszenves tagját, Fehér Olgát láthattuk Magdolna szerepében, egy kissé kezdetleges játékkal, de reményekre jogosító hanggal, elég ügyesen mozogni.

Kedden Berczik Árpád idilli vígjátékát, „Himfy dalait“ élvezhette közönségünk jó játékban és kitünő rendezésben. A mi a darab belbecsét és tartalmát illeti, azt hisszük nem kell bővebb méltatásba becsatkoznunk, mert a közönség a fővárosi sajtó révén eléggé ismeri a darabot, de annyit magunk is megjegyezhetünk, hogy nem túlzott az a kritika, a melyet egyik fővárosi lap mond, tudniillik Berczik e darabja egyike az utóbbi évek legérdekesebb termékeinek, a mi kihat a jövőre és sebb irányba terelheti a mi jeles fiatal nemzedékünk ambícióját, s hogy ez nem túlzás, azt a közönség sűrűn felhangzó tapsai, a színészek jól megmondott alakítása, egyszóval az egész színházon átvonuló hangulat bizonyítja. Szinte beleképzeltük magunkat azokba a daliás időkbe, melyekben a darab lejátszódik, midőn Makó A. Szegedi Rózsa szerepében szavalt azokat az édesen gördülő verseket, a melyek Kisaludyt az ő szerelméből kifolyólag oly fenségesen ihlettek. Szerepében nagyon jó volt Partnere Kalmár Gy. Kisaludy S. szerepében teljes illúziót keltett, és maszkjáról a mai estén is csak elismeréssel nyilatkozhatunk. Ágotai F. Rosty A. személyesítője pompás volt a hazaszerető lelkes magyar szerepében és lánya Jolán (Bogyó Honka) ügyesen járultak az ensemble kiegészítéséhez. Nem volna teljes kritikánk, ha Mezei Kálmánnak ugy játékát, mint művészi rendezését ki nem emelnék. Zelenka I. mint mindig, igen kedves volt Bay Annuska szerepében.

A szerdai előadásért az intendánsnak tartozunk elismeréssel, hogy a sok sivár este között a gyermekek számára is talált egy „Fehér estét“, hol az apróság szíve mélyéből kacagott a három jó madár mókáin.

Csütörtökön a „Kis alamuszi“ operettet hoz-

ták színre zsufolt ház előtt. A főszerepet Chateau de Renard vicomte személyében Fedi Boriska kreálta igazi művészettel.

Pénteken 27-én „Trilly“-t adták. A szereplők közül feltétlen elismerést és dícséretet érdemel, Fehér Gyula (Svengali), kinek játéka magas művészi színvonalon állott, méltó társnője volt Bogyó Honka (Trilly), továbbá Catry F. (Billie) és Agothay F. (Geckó) kis szerepeikben megfelelő alakítást nyújtottak.

A közönség köréből.

Bizonnyitvány.

Arról, hogy tek. Réta és Benedek urak Bpsten, a bars megyei Csata község temploma számára, egy gyönyörű román modorban épült oltárt készíttettek. Ezen oltár művészi faragásai, metszetei, aranyozása, nem különben a hozzá készített ker. szt. Jánost ábrázoló szobor remek kiállításra, a legkényesebb óhajnak is megfelel. A tabernaculum finom fehér selyemmel bélelve, hat gyertyatartó az oltárra, két kétkaru gyertyatartó, a tabernaculum, könyvpulpitus, kánon-táblák egytől-egyig művészi kiállítás.

Tekintve az arát, ezen mindenki által remekműnek nevezett oltárnak, olyan olesó, hogy azért sem Bécsben, sem Grödenben, ahová előzetesen fordultunk, azt megszerezni nem lehet. Ez okból is a legmelegebben ajánljuk ezen kiváló hazai cégünket templom felszerelési alkalmakra.

Lékér, 1898. október 20.

Stankay Kálmán,
Gáspár Ferenc,
bíró.

Rózsa József,
esp.-plébános.
Brányik Vilmos,
kőrjegyző.

Közgazdaság.

Néhány szó burgonya termelésünk érdekében.

Még csak néhány évvel ezelőtt nem is gondoltuk volna, hogy az a termény, mely a szegényebb néposztálynak ugyszólván nélkülözhetetlen élelmicikét képezi, ugyanoly sorban részesüljön, mint az, mely hosszú időn keresztül egész vidékeknek állandó és biztos megélhetést helyezett kilátásba t. i. a szőlő. Sajnálatos tapasztalhatjuk, hogy a burgonya is a szőlő sorsára jutott; megtámadta a peronoszpora s ezzel a nepek ezreinek tönkremenését idézte elő; de még nagyobb sajnálattal nézhetjük ama tétlenséget, melyet gazdáink e csapással szemben tanúsítanak. Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy hazánk legtöbb vármegyében a burgonyatermes nemcsak hogy nem kielégítő, hanem határozottan rossz s ennek dacára senki sem iparkodik a helyzetet javítani. A mit pedig tenni kellene, az oly csekély, hogy még a legszegényebb földműves is megselekedhetne. Nézzük csak mi az oka a rossz átlagtermésnek? vajjon kizárólag a peronoszpora, vagy egyéb körülmények is. Első sorban határozottan a peronoszpora, vagy másként phytophthora volt a baj előidézője, de hozzájárult ehhez az is, hogy a vetőgumó nagyon elfajzott már egyes vidékeken, hogy a talajok kimerültek, s hogy a művelés helytelenül történt. Ime ezek azok a bajok, amelyek azonban nem ily természetűek, hogy orvosolhatók ne lennének. A vetőgumó változtatása az első kellek a termések sikere érdekében s e tekintetben a gazdasági egyesületek, gazdakörök stb. nagyon sokat tehetnek. Ezen intézmények volna- nak első sorban hivatottak, hogy új gumóval lássák el a gazdálkodókat, mert hisz ezen intézmények vezetőinek áll módjukban ily irányu szükségletek kielégítése. Tanácsot adni arra nézve, hogy melyik vidéken mily burgonya termeltessek, nagyon bajos, mert az égalji körülmények, talajviszonyok stb. termelési tényezők sokfélesége gátot vet annak, hogy ily kérdésre szabatos válasz adassék. A gazdasági egyesületeknek azonban módjában áll termelési kísérleteket is végrehajtani s így ezen kísérletek eredménye sokkal megbízhatóbb s követésre méltóbb példát nyújthat, mint bármily szaklap.

A másik dolog, a mely szintén megoldásra vár, a talaj erő egyensúlyának kérdése. Hogy burgonya-átlagtermésünk annyira leszál, annak okát minden bizonnyal az is kepezi, hogy a gazdák a talaj tápanyagának visszapótlásáról nem igen gon-

doskodnak. Jól tudhatja mindenki, hogy a növény ép oly élőlény, mint az ember vagy állat s hogy annak ép ugy szüksége van táplálékra, mint az embernek vagy állatnak. A táplálékot a talaj szolgáltatja ugyan, de a mily mértékben fogyasztja azt a növény, ép oly mértékben vissza is kell pótolni, szóval a talajerőt egyensúlyban kell tartani. Mai napság, midőn a tápanyagokat már mestersegesen is előállítják, nem oly nehéz dolog ezen követelménynek eleget tenni, mert mindenkinek módjában áll oly tápanyagot, s annyit vásárolni, a milyenre és amennyire feltétlenül szüksége van. Tapasztalati tények alapján közölhetjük, hogy közép kötött talajokon az istálló trágyának szuperfoszfáttal való alkalmazásával burgonya termésünket nagyon megjavíthatjuk. Homok talajokon pedig ezen kívül még káli trágyát is használunk kénsavas káli, vagy kainit alakjában.

A harmadik tényező mely termésünk javítására kedvezően hat: a helyes művelés. Ertvén ez alatt a vetésnek ideje-koráni elvégzését, a megfelelő sortávolság- és növenytávolságnak kísérlet általi megállapítását s a kapálások és töltögetéseknek pontos keresztülvitelét. Ha megtesszük most az ajánlottakat, bizonyára sokat lendítünk nemcsak önmagunkon, hanem embertársainkon is, kik nem lesznek ez által arra kényeztetve, hogy a legszükségesebb élelmi cikkért oly árat adjanak, melyről évekkal ezelőtt még álmodni sem mertünk volna.

CSARNOK.

A szoblahói róm. kath. plebánia.

Közi: Dr. Chorényi József.

Egyházmegyénk azon kevés plebániáinak egyike, melynek temploma — legalább részben — a plebániával egykoru leszen. Kivéve az ablakokat, melyeket 1789-ben, hogy több világosságot nyerjenek, megnagyobbítottak és formájukból kivettek, az egész épület gothikus stílusban van tartva. Mint régezte szokásban volt, északi oldalán ablakai nincsenek. A szentély boltozata határozottan régebb és szebb a hajóénál, és a keresztívek köralakú, virággal díszített zárkóben végződnek. Az evangélium oldalán a falban még most is látható a *Pastophorium*, baloldalon pedig a szentély végén egy hosszabb fülkébe kőpad van beillesztve, talán a klerus számára. Általában a szentély építési módja nagyban emlékeztet a kassai sz. Mihály-kápolnára. A diadalív jobb tövéhez — már a hajóban — pár lányi magas emelvény van építve, melyről egykoron a lelkét és az evangéliumot felolvashatták a népnek. Most szószék nyugszik rajta.

A hajó boltozata összehasonlítva a szentélyével nagy hanyatlást mutat. A zárkóvek helyét, csak vakolatból képzett löherelevelek jelzik. A boltozatot tartó két oszlop oldalai lefutó virágdíszszel vannak ellátva. Az oszlopok egyikén két paizs látható; az egyik felső mezéjében 1554. évszám, az alsó mezőben pedig hat kocka van elhelyezve ily rendben: három, kettő, egy. A másik paizson, a mennyeiben a mérszregegen át kivenni lebet, heraldikai sas van. Eredetileg ép ugy mint most is, a templomnak két bejárata volt: a torony alatt és északi oldalán. Mindkét kapuhoz újabb időben előcsarnokot ragasztottak; az északihoz 1742-ben elég tágasat, mely most kápolnává van átalakítva. Ennek belsejében, az egykori kapu mellett, a templom falába egy domhormúval ellátott kőábla van beillesztve. Középen keresztire feszített Krisztus, két oldalról szűz Mária és sz. Miklós püspök alakjai szemlélhetők; alattuk pedig a következő felírás olvasható és maiuskulákban: „*Jesu xto salvatori et B. V. Mariae*“) S. Nicolai eppi: hon: d.“ Veleményem szerint e kőáblának régezte máshol volt a helye, valószínűleg a főbejárat fölött. Midőn t. i. a lutheránusok 1577-ben elfoglalták a templomot, a főkapu felső csücsíves részét eltávolították az esetleg létezett *tympanum*-mal együtt, és egyszerű négyzetes nyílást hagytak. Az új kapu felső keresztgerendájára kelyhet és az 1577. évszámot

vetettek. Miért éppen kelyhet? annak nyitja az, mert az első luth. pásztor György cseh ember volt, és bizonyosan az előtt a cseh testvérek felekezetehez tartozott.

A szoblahói plebániát a XIV. századbeli pápai tizedjegyzékek „*Szabula*“ név alatt említik. A reformáció előtti korszakból csak három plebánosnak nevével találunk: 1489-ben *Tamás*, 1528-ban *András*, 1577-ben *Lukács*,²⁾ a ki utolsó kath. plebános volt. Erről Klanicza egy képtelen mesét talál fel művében és pedig mint történelmi igazságot. Azt írja, midőn a lutheranizmus terjedni kezdett a vidéken, Lukács pap híveit homlokukon bizonyos jellel megjelölte, mire ezek annyira megharagudtak, hogy elkergették, lutheránusok lettek és a cseh Györgyöt pásztorukká tették.³⁾ Ez 1583-ban még itt működött, 1611-ben Kosztka Mihály, 1635-ben Stefanides Jakab, 1648-ban Wolffius Ádám pásztorok szoblahón. 1661-ben Forgách Mária, Illésházy György neje, visszafoglalta a plebániát, és Wolffius elkergette. Nem tudni vajjon azonnal 1661-ben jött-e ide kath. pap. 1679-ben Pálffy Tamás nyitrai püspök *Janikovics Györgyöt* küldte Szoblahóra plebánosnak, ki innen 1685-ben — a visitáció szerint — Drietomára ment át.

1685—1690-ig *Zimányi János* volt a plebános, azután Rómába ment. 1690—1692-ig *Dvorásek József*, Mittiere távozott. 1692—1695-ig *Ecsy István*, Trencsénben a jézustársaságha lépett. 1695—1698-ig *Gallik András*, pruszkai plebános lett. 1698—1699-ig *Visnyovszky András*, az esztergomegyházmegyei sz.-keresztú plebániát nyerte. 1699—1701-ig *Borcsányi János*, ki Bolessóra ment át. 1701—1703-ig *Jakabecz Imre*. 1703—1704-ig *Szalay István*, kilépett az egyházmegye kötelékéből. Utódja *Skrovanovics András* Podszkalról jött, hol huszonkét évig volt plebános. Alig foglalta el a javadalmat, 1705-ben a fölkelők kiharancsolták őt Szoblahóról, hova luth. papot hoztak be, ő neki pedig a baráth-lehotai templomot adták át. Az új predikátor Petrik János, mesterségére nézve mészáros, utolsó időben a vlárai szorosban megyei őrhajdu volt: itt szerezte be bizonyosan azt a felsőbb tudományt, mely a lekipásztorokodás magasztos hívatásához oly annyira szükséges. Hogyan tudott szónokolni, imádkozni, nines róla feljegyezve; de hogy sokat tudott inni és nagyokat káromkodni, az meg van örökítve. Négy évig boldogította a szoblahóiakat, míg 1709-ben kényszerült távozni. Skrovanovics ismét elfoglalta plebániáját, de csak rövid időre, u. év dec. 8-án már Haluzicon találjuk.

A következő plebánosok is csak rövid ideig maradtak Szoblahón. 1709—1711-ig *Rosztomily Lipót*, Ugyicsra ment át. 1711—1715-ig *Felix István*, később lednici plebános lett. 1715—1718-ig *Velesey Márton*, ki innen Zliechóra távozott. 1718—1726-ig *Jakabovics Pál*, ki Motesiere ment át. Az utóbbi évben febr. 17-én a plebánia két új fiókközséggel gyarapodott Nagy- és Kis-Kubrával, melyek eddig Teplához tartoztak. 1726—1729-ig *Vábel József*, azután a pruszkai plebániát nyerte el, hol meg is halt. 1729—1735-ig *Demeter István*, szkacsáni plebános lett. Ez után pár hónapon át a dubnici plebánia körül nagy érdemeket szerzett *Kolacsányi Dániel* működött itten és innen az alsó-szucsai plebániára lett áthelyezve. 1735—1736-ig *Ripnyánszky Ferenc*. Szoblahói visitáció szerint: innen Kasszára ment, kasszai pedig azt írja, hogy oda Jeszenicről jött. *Kaprányi Boldizsár* plebánoskodása talán egy egész esztendőre sem terjedett, 1737-ben a szomszédos turnai plebániát kapta. Utódja *Báthora István* (1737—1743.) *Czabala András* frivaldi plebánossal cserélt, ki 1744-ben itt Szoblahón fejezte be életét. A következő két plebános is itt végezte be földi pályáját. *Káty Imre* 1746. dec. 28-án, *Klenovics Pál* (Podszkalról jött) pedig 1752. máj. 28-án. 1752—1754. *Kudolányi Pál* volt a plebános, s innen Nemsóvára távozott.

Gyuriss József (1754—1767.) alatt 1767-ban Gusztinyi püspök visitálta a plebániát. A plebános személyére nézve csak annyit jegyez meg a visitáció, hogy szelid lelkű, szerény, jó szónok és a nép nagyon kedveli. A templom nem éppen a legjobb állapotban van. Hogy fölszentelve volt kilatszík abból, mert a főoltár egész hosszában *sepulchrum* (sz. ereklyék befogadására szánt mélyedés) van, és a falakon is a fölszentelést jelző festmények némileg még kivehetők. Csak egy ezüst kelyhe, s egy megaranyozott rézszentségtartója volt. Ciborium, pacificale hiányzik. A püspök meghagyta, hogy egy régi ezüst kehelyből (pro ablutione communicantium) keresztet csináltasson a plebános. Az egyházi ruha nagyon kevés van, s az is szegényes és elhasznált.

A plebános jövedelme. Fekvőségeiben 35 $\frac{1}{2}$ mérő szántóföld és három rét, melyek öt szekérszénát adnak. Párbérből: Szoblahón 50 mérő buza, 50 m. zab; N.-Kubrán 12 $\frac{1}{2}$ m. buza, ugyanannyi zab; N.-Kubrán 5 m. zab; Baráth-Lehotán 10 m. rozs. A párber örök inventáriumot képez; mert midőn Klenovics halála után Kudolányi elfoglalta a javadalmat, bár a párber a boldogultat illette meg, ő kapta az egészet. Ennek következtében a püspöki consistorium 1754. okt. 13-án úgy határozott, hogy az egész párber örök időkre inventáriumnak maradjon. Tizenhatod fejeben a megyétől 4 frt. A zsellérek minden községben 10 denárt, az allzsellérek pedig ötöt fizetnek, vagy 60 kévét aratnak. Minden molnár sátoros ünnepeken ad egy kappant és kalácsot. Igás marhával bíró gazdák egy szekér tűzfát kötelesek beszállítani. Baráth-Lehota községtől ebéd címén, melyet mindig kellene kapnia, mikor ott plebániái istentisztelet tart, évente 4 frt. Szoblahón három zsellére van, kik élelmezés mellett kézimunkát végeznek. Ezeket egykoron a kegyur mint jobbágyokat adta a plebániának, és azelőtt igásmarhával is dolgoztak, karácsony s husvétkor kappant és ludat adtak, azonkívül 25 dn. cenzust fizettek, de mindez valami módon feledésbe ment. Baráth-Lehotán van a plebánosnak egy telke házzal, kerttel s nyole mérő szántófölddel; ennek élvezője hetenkiint egy napot marhával dolgozik.

Nyári időben minden vasárnapon délután a trencsényi jézustársasági házból két szerzetes szokott volt kirándulni Szoblahóra, kik azután estig a gyermekeket és a serdülő ifjúságot a hit igazságaiban oktatták. Augusztus végével végződött a tanítás is, és szeptember első vasárnapján, sz. őrangyalok ünnepén, Erdődy püspök konstitutiója értelmében, processzióban átment az egész ifjúság Trencsénbe a jézuiták templomába, hol halált adott a Mindenhatónak a vett lelki jótéteményekért. Nagy-Kubra már tisztán katolikus volt; Szoblahón 8, K.-Kubrán 1, Lehotán 32, Hámrin 50 lutheránus találtattott még. Ez utolsó községben a lakóságnak éppen fele.

(Folyt. köv.)

¹⁾ Monogram.

²⁾ Sztárek L. Protocolum Paroch. Trench.

³⁾ Fabónál Monum. Evang. A. C. III.

Telefon.

G. Olyan eseményeket kérünk, melyek a hét folyamán történtek. Ami Szokolcán jan. 9-én történt, az Uj-Zealandban jan. 29-én még újdonság számba mehet, de Nyitra már nem. Ha jó vidáman és szellemesen írja le „hogyan lépett be a szerkesztőségbe“, szívesen közöljük. De jó legyen ám! Szíves üdvölet.

Tvrđy Ignác prépost urnak. Köszönjük az értékes then-küldeményt. Lapunk pekíngi tudósítóját értesítettük, hogy ne fáradjon többé; el vagyunk látva theával bőven Csacáról. Nagyságod tiszteletére új masinát is vetünk hozzá.

Többeknek. A lelkészkedő papság felfolyamodásra felmenthető az alól, hogy az esküdtzének tagja legyen. Nem is tanácsos, hogy felvétessék, mert hivatalával és a „szelidség szellemével“ néha összeütközésbe jöhet.

Honfi. Mikor szíves tudósítása érkezett, akkor egy másik, ugyanazon tárgyról, már ki volt szedve. Üdvölet!

Meghívás.

A Nyitrai Népbank mint részvénytársaság
1899. évi január hó 29-én délelőtti
10 órakor

saját 1671. számú székében

XXX. RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉST

tart, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meg-
hivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság felmentése.
5. Az igazgatóság indítványai.
6. A 31. §. értelmében netán benyújtott indítványok tárgyalása.
7. A szavazatszedő és a jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság megválasztása.
8. Hat igazgatósági tag megválasztása.

Figyelmeztetés. A mérleg és a felügyelő bizottság jelentése az intézet helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Alapszabályok kivonata.

6. §. Közgyűlésen való megjelenésre és szavazati joggal csak azon részvényes bir, ki az előző év végével, mint ilyen a részvénykönyvekben beírva volt és ha ezen részvényes a megtartandó közgyűlés előtt elismervény mellett az intézetnél letéteményezve lettek.

Ezen elismervények egyúttal belépti jegyül szolgálnak.

29. §. Közgyűlések alkalmával egyaránt minden részvényesnek egy szavazata van egy részvény után a 6. §. értelmében, mindazonáltal 10 szavazatnál többet egyik egyleti tag sem összpontosíthat magában, akár saját nevében, akár mint megbízott.

Férjek, szülők nem szükségelnek külön meghatalmazást, gyámok azonban kinevezési okmányukat előmutatni tartoznak.

A szavazási meghatalmazásnak városhatóságilag hitelesítettnek kell lennie.

Társulatok és jogi személyek jogosult előjárók (képviselők) által gyakorolják a szavazati jogot.

31. §. Oly tárgyak, melyek a meghívásban nem említettek vagy oly önálló indítványok, melyek legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgató-tanácsához írásban kellőleg indokolva be nem adattak, a közgyűlésen nem tárgyalhatók.

Kelt Nyitra, 1899. évi január hó 11-én.

Kováts József,
igazgató.

Ingyen szederfa-csemete.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium országos selymentenyésztési felügyelősége bárkinek ingyen ad 2—3 éves magányi szederfa-csemetét. Városok, községek, néptanítók **szállítást nem fizetnek**; ellenben magánfelek a szállítási költséget viselik.

Megrendelésnél: vármegye, utolsó posta, vasut, esetleg hajó-allomás pontosan bejelentendő.

Ha a csemeteket magas törzsű fákká neveljük, úgy egy katasztrális holdnyi faiskolába 7200 csemete helyezhető el oly formán, hogy a sorok egymástól egy méter, a sorokban a csemeték 80 centiméter távolságra álljanak.

Sövény alakításnál egy folyó méterre 3 darab, egy folyó öltre 6 darab csemetét számítunk.

Kik csemetét akarnak, ezt **sürgősen** jelentsek be.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium országos selymentenyésztési felügyelősége

1—3. **Szegszárdon,** Tolna megye.

Egyházi és egyleti zászlók

Kitűntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879.

Kitűntetve:

Deés 1879. — Budapest 1885., 1896.

Magyarország legrégebb egyházi szerek és zászlók gyára

Oberbauer Alajos utóda

József főherceg és Klotild főhercegasszony ő császári és királyi fenségeinek udvari szállítója

BUDAPEST, Váci-utca 14-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyait

a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHHAKAT,
Pluviale, Dalmatika és Ornatusokat.

Egyházi és társulati lobogók.

Tűzoltók, iskolásgyermekek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciborium és kelyheket.

Fali és oltárgyertyatartók és oltárlámpákat.

Monstranciák, stációképek, oltárok, úr-koporsókat stb. stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltárgyertyatartók megezüstözését vagy megaranyozását elvállalom és olcsón készítem el. Nagy választék arany, ezüst és selyemhímzésekben, valamint himzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvetést kívánatra bérmentve küldök. 35—52.

Műhímezés

Nyitrai Iparbank

mint részvénytársaság.

Meghívás.

Van szerenésünk a »Nyitrai Iparbank mint részvénytársaság« t. részvényeseit a folyó évi február hó 5-én délelőtt 10 órakor az intézet helyiségeiben tartandó

XVI. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívni.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a mérleg előterjesztésével kapcsolatos évi jelentése és a tiszta nyereség hovatfordítása iránti határozat hozatal.
2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
3. Szavazatszedő és jegyzőkönyv hitelesítő-bizottság választása.
4. Öt igazgatósági tag megválasztása 3 évre.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása 1 évre.

Nyitra, 1899. évi január hó 20-án.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból.

16. §. A szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a részvényes az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal, az intézet pénztáránál elismervény mellett letétesse, mely elismervény a közgyűlésen való megjelenésre jogosít.

Egy részvény birtoklása a közgyűlésen jogot ad egy szavazatra, azonban senki sem gyakorolhat 10 szavazatnál többet, sem saját nevében, sem mint meghatalmazott.

Meghívás

a Nyitrai Takarékpénztár

részvénytársulatnak

1899. évi február hó 12-én d. e. 10 órakor

saját háza tanácstermében Nyitra tartandó

36-ik RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE,

melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 18. §-ára *) való figyelmeztetéssel meghivatnak.

Napirend:

1. Az 1898. évi üzletről szóló igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések tárgyalása.
2. Ezen üzleti évi megvizsgált végszámadosok alapján elkészült mérleg megállapítása és a nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak a lefolyt üzleti évre felelőség alóli telmentése.
4. Az alapszabályok módosítására vonatkozó igazgatósági indítvány tárgyalása.
5. A központi igazgatóságból a forda szerint kilépett és újból megválasztható tagok helyére a választás fogantatása. (A forda szerint kilépett: Boxhorn Vilmos, dr. Lakics István, Mayer Károly, Mész Sándor és Seeber Vince urak.)
6. A szeredi fiókintézet igazgatóságának megválasztása.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint a mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 nap alatt az igazgatóság tanácstermében betekintheők.

Kelt Nyitra, az igazgatóság 1899. évi január hó 12-én tartott üléséből.

Az igazgatóság.

*) A közgyűlésen szavazati jogát csak azon részvényes gyakorolhatja, kinek részvénye a közgyűlést megelőző ének utolsó napjáig bezárólag nevére a részvénykönyvbe bevezettetett és a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg az intézetnél az igazgató által ellenjegyzett pénztárnoki elismervény mellett letétt. Ezen elismervény belépti és szavazati jegyül szolgál a közgyűlésre.

TORONTÁLI SZÖNYEGGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

Egyedüli magyar szőnyeggyár.

Készít: kézzel csomózott **szmirna szőnyeget**, terem-, szalon-, ebédlő-, háló-, boudoir- és uri-szobák részére mindenféle nagyság és stílus, bármely rajz szerkezetére pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké. **hollandi futószőnyeget**, keleti (karamani) **függönyöket**, **torontáli szerb szőnyeget** (Tyilin) **terítők**, **függönyök**, **dívánátvetők** stb. részére. 17-20.

Főraktár: Budapest, VI. ker., **Andrássy-ut 4. szám.**

Dúsan felszerelt raktár mindennemű, a szőnyeg-szakmába vágó cikkeket, u. m.: olcsóbb fajtájú szőnyegek, függönyök, terítők, ablakvédők, szoba- és lópkaróok.

Honi ipar.

Honi ipar.

RÉTAY ÉS BENEDEK

BUDAPEST, IV., Lipót-utca 21. szám.

18-2.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Oltárok, szószékek, képkeretek, úrkoporsók, lourdesi Mária-oltárok, Mária-trónusok stb.

saját jól berendezett műhelyeinkben bármely stílus és rajz szerint szépen, szolidan és legjutányosabban készíttetnek el. Tervezetek, költségelírások készsége küldetnek.

Elvállaljuk továbbá régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos újítását, festését, márványozását és aranyozását, ugyancsak azoknak átalakítását, melyeket kipróbált munkaeöinkkel a legszebben készítenk el igen kedvező feltételek mellett.

A templomok megtekintését, valamint a költségvetést díjtalanul eszközöljük. Megbízhatóságunkat e téren is számos elismerő nyilatkozattal bizonyíthatjuk.

1898-1899-ik években a többi között a következő munkákat végeztük:

Nyitra m. Galgóc, oltár-átalakítás.
 Gerencsér, főoltár renoválása, új főoltárkép.
 Darázs, egész templom renoválása, kifestése, üvegablakok.
 Moesonok, egész templom renoválása.
 Kis-Budá, egész templom renoválása.
 Kis-Appony, egész templom renoválása és kifestése.
 N-Kér, új főoltárkép.
 Nyitra, Apáca-zárda, tornaterem kifestése.
 Ratkóc, főoltár.
 Krakován, két új oltár.
 Brádek, lourdesi oltár.
 Szenie, főoltár és szószék.
 Bajna, lourdesi oltár.
 Cséjthe, egész templom renoválása, 5 üvegablak, két új mellékoltár.
 Szered, Jézus- és Mária-szobor.
 Madunice, egész templom renoválása.
Pozsony m. Gerencsér, egész templom renoválása.
 Sempte, Jézus- és Mária-szobor.
 A-Dombó, egész templom renoválása.
 Pudmerie, egész templom renoválása.
 Halmos, egész templom renoválása.
 Kajal, új főoltár és szószék.
 N-Sur, új főoltár, új mellékoltár és egész templom renoválása.
 Jakabfalva, úrkoporsó.
 Lamaes, új főoltár.
 Cseszte, Jézus Szive oltár.
 Szilincs, főoltár renoválása.
Komárom m. Alsó-Galla, új főoltár és mellékoltárak újítása.
 Felső-Galla, egész templom újítása.
 Szent-Péter, lourdesi oltár.
 Gyalla, új főoltár.
 Dád, egész templom újítása és új főoltárkép.
 Kürth, lourdesi barlang szoborral.
Esztergom m. N-Ölved, Jézus Szive oltár.
Bács megye. Szántova, oltárújítás.
 Ó-Sziva, lourdesi oltár.
 Baja, templom-renoválás.

Borsod m. Szirák, lourdesi oltár.
 Bánhorváth, lourdesi oltár.
 Mezo-Csáth, úrkoporsó.
 Felső-Nyárad, lourdesi oltár.
 Ozd, úrkoporsó.
Csanád m. Mező-Kovácskő, főoltár.
Győr megye. Révfalu, két oltár átalakítása.
 Gyirmoth, új oltár szentsírral.
 Gyarmath, Jézus Szive oltár.
Heves m. Pétervásár, úrkoporsó.
 Csehi, oltár.
 Gyöngyös, Mária-oltár.
Hajdu m. Egyek, lourdesi oltár.
Hont megye. Ipolynek, főoltár.
 Deménd, lourdesi oltár.
 Adás, úrkoporsó.
J.-N.-Kun-Szabolcs m. Rákóczi, oltár.
 Török-Szt.-Miklós, oltár.
N.-Küküllő m. Bolya, főoltár és szószék.
Kolozs m. Bánffy-Hunyad, főoltár és szószék.
 Radnoth, főoltár és szószék.
Mason m. Magyar-Kimle, új főoltár.
 Horvát-Kimle, templom renoválás.
 Püski, új mellékoltár és oltárkép-renoválás.
 Nezsider, főoltár.
 Hegyeshalom, egész templom renoválása.
 Kiliti, egész templom renoválása.
Pest megye. Budapest, Angyalföldi országos tébolyda, főoltár.
 Irgalmas nővérek, lourdesi oltár.
 Erzsébet-kórház, oltár.
 Nagy-Maros, úrkoporsó.
 Szent-Iván, úrkoporsó.
 Fajsz, oltár.
 Adony, Szt.-Háromság oltár.
 Pomáz, főoltár.
 Taksony, főoltár.
 Jakabszállás, lourdesi oltár.
 Kóka, Jézus- és lourdesi oltár.
Szabolcs m. Tisza-Eszlár, új főoltár és mellékoltárak.
 Nyiregyháza, úrkoporsó.
 Sibinj, főoltár újítása.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajcár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzmegtakarító. 18-26.

Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos acélból és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

Pollák Sándor

főbizományosnál

BUDAPEST, V. ker., Kálmán-utca 17.

== Gyűjtőknek 5 db után egy ingyen küldetik. ==

Egy teljesen új

Clayton & Schuttleworth-

féle 8 lóerejű

GŐZCSÉPLŐ

garnitúrával

augusztus 6-ától

cséplés kerestetik.

Cím a kiadóhivatalban.

4-5.

Szőlőtrágya-kompozíciót

és szőlők alá való **mindennemű műtrágyá-**
kat elismert kitűnő minőségben ajánl

A „HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, Váci-körút 21.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

